

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Se liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/343-	03.02.2017

Forslag til endring i rovviltforskriften - lisensfellingsperiode ulv

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til endring i i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften).

Det foreslås at § 10 femte ledd d) endres slik at lisensfellingsperioden for ulv innenfor ulvesonen utvides til 31. mars. Dette for å ta høyde for ny kunnskap som nå fortløpende kommer inn fra radiomerkede ulver. Utvidelsen er midlertidig og gjelder bare inneværende lisensfellingsperiode.

Det tas sikte på ikrafttredelse innen 15. februar 2017. På grunn av den knappe tiden er det besluttet å avholde et høringsmøte, i tillegg til en kort frist for skriftlige innspill.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslagene. Et høringsmøte vil bli avholdt 9. februar 2017 kl: 12:00 – 13:30 i Klima- og miljødepartementets lokaler i Kongens gate 18-20. Vi ber om at påmelding skjer til Lajla-Tunaal.White@kld.dep.no innen utgangen av 7. februar. Pga. forventet stort oppmøte vil deltakelsen være begrenset til en person pr. høringsinstans.

Høringssvar bes sendt inn ved å bruke skjemaet for høringssvar på <https://www.regjeringen.no/id2537642/> innen utgangen av 11. februar. Dersom det skulle by på problemer kan høringssvar i stedet sendes til postmottak@kld.dep.no.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Solveig Paulsen
22 24 58 54

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner.

Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

1. Bakgrunn

Våren 2016 la regjeringen frem en stortingsmelding om ulv (Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*).

Stortinget vedtok den 6. juni 2016 at det nye bestandsmålet skal være 4-6 årlige ungekull, hvorav minst tre ungekull skal være helnorske. Et ungekull i grenserevir skal telle som et halvt ungekull.

Forvaltningen av ulv og andre fredete rovdyr må skje innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt. Stortinget har samtykket til at Norge sluttet seg til Europarådets konvensjon 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder (Bernkonvensjonen) i 1986, og i 2009 vedtok Stortinget lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Innenfor disse rettslige rammene, dvs. så langt det ikke er i strid med reglene som følger av loven og konvensjonen, skal forvaltningen følge opp bestandsmål og det sentrale prinsippet om en tydelig soneforvaltning. Soneforvaltningen innebærer at rovvilt har prioritet i noen områder og beitedyr i andre. Mens det skal være lav terskel for felling i beiteprioriterte områder, skal beitenæringene i rovviltprioriterte områder tilpasses rovvilt gjennom forebyggende tiltak og omstilling.

Den norske ulvbestanden ble i 2016 rapportert å telle om lag 80 individer inkludert halvparten av ulvene som lever i grenserevir. Totalt var det 9 ynglinger, hvorav 7 helnorske.

Rovviltnemndene i region 4 (Østfold, Oslo, Akershus) og region 5 (Hedmark) fattet 21. juni og 16. september 2016 vedtak om lisensfelling av totalt inntil 37 ulver. Fem av disse var enkeltindivider av ulv utenfor ulvesonen. De resterende, altså inntil 32 ulver, var fra ulverevirene i Osdalen, Slettås, Kynna og Letjenna. Osdalen ligger i all hovedsak utenfor ulvesonen, mens de tre andre revirene ligger innenfor sonen.

Den 20. desember 2016 fattet Klima- og miljødepartementet vedtak om ikke å tillate lisensfelling av inntil 32 ulv i de fire ulverevirene der rovviltnemndene tidligere i år vedtok å åpne for felling. Dette fordi vilkårene i lov og forskrift for lisensfelling av ulv ikke var oppfylt.

Vi er nå i en situasjon der det ikke uten videre er samsvar mellom eksistensen av en ulvesone, bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre det. Dette endringsforslaget er et av flere tiltak som kan bidra til en forvaltning som kan bringe ulvbestanden nærmere bestandsmålet.

Nye tiltak

Det er satt i gang ulike tiltak for å følge opp Stortingets vedtak. Et viktig tiltak er radiomerking av ulv i ulverevir. Radiomerking vil gi ytterligere informasjon om ulvens bevegelser, noe som er av betydning for å vurdere bl.a. skadepotensialet og om ulvene oppholder seg nær hus og mennesker.

Statens naturoppsyn har så langt denne vinteren radiomerket 14 ulver, hvorav 9 individer i Osdalsreviret og 5 i Slettåsreviret. Det er en ambisjon å radiomerke flere ulver i flere revir. Vær- og sporingsforhold er bestemmende for tempoet i merkingen, men dersom forholdene ligger til rette vil de resterende ulvene i Slettåsreviret samt ulvene i Julussareviret bli prioritert i nær fremtid.

I Julussareviret er mor til valpene så langt ikke påvist denne vinteren, og det er kjent fra tidligere at når foreldre dyr forsvinner kan dette få ulike utfall. Blant annet kan det medføre oppløsning av flokker, endringer i revirgrenser eller at valpene opptrer nærmere bebyggelse.

Departementet har ikke mottatt informasjon som tyder på noen spesiell atferd hos de gjenværende Julussaulvene, men vil prioritere tett oppfølging i tiden fremover. Med radiomerking vil forvaltningen få vite mer om ledertispas status samt at man kan følge nøye med på atferd hos de øvrige ulvene i reviret.

2. Departementets forslag

I lys av situasjonen med manglende samsvar mellom bestandsmålet og vilkårene for felling, samt det pågående arbeidet med å innhente mer informasjon om de aktuelle ulvene, ønsker departementet å prøve ut en utvidelse av fellingsperioden for ulv innenfor ulvesonen. Gjennom å utvide lisensfellingsperioden i ulvesonen denne vinteren vil forvaltningen kunne ta høyde for ny kunnskap som fortløpende vil tilkomme fra de radiomerkede ulvene. Informasjonen fra merkingen vil gi et bedre grunnlag for å vurdere om det kan åpnes for felling.

Fellingsperiodenes varighet ved lisensfelling av rovvilt reguleres av rovviltforskriften § 10 femte ledd. Femte ledd lyder i dag:

Fellingsperioden er for:

- a) gaupe: 1. februar til og med 31. mars
- b) jerv: 10. september til og med 15. februar
- c) bjørn: 21. august til og med 15. oktober
- d) ulv innenfor ulvesonen 1. januar til og med 15. februar
- e) ulv utenfor ulvesonen 1. oktober til og med 31. mars

Departementet ønsker å endre lisensfellingsperioden for ulv innenfor ulvesonen slik at den i inneværende år varer til og med 31. mars.

Departementet er kjent med at dette medfører dyreetiske betenkeligheter.

Lisensfellingsperiodens avgrensning er gjort med grunnlag i faglige vurderinger knyttet til ulvens biologi. I områder med ynglinger av ulv er det særlig to viktige hensyn som ligger til grunn:

1. Risikoen for at avhengige valper mister foreldrene, og
2. Risikoen for at en drektig tisper mister sin partner, og dermed får redusert mulighet til å forsørge seg selv og valpene.

Det er ikke mulig å garantere at alle ulvene i en familiegruppe blir skutt dersom det åpnes for lisensfelling i ulverevir. Dersom man forlenger lisensfellingsperioden utover våren vil det være risiko for at drektige tisper mister sin partner. Den diende tisper vil få store problemer både med å forsørge seg selv i dieperioden og med å forsørge valpene med nok mat etter at de begynner å spise fast føde.

Tilgjengelig kunnskap viser at ulv i Skandinavia får valper i perioden 20. april til 20. mai, med middeldato rundt 3. til 4. mai. Om lag 95 % av valpingene forekommer etter 25. april. Med en drektighetstid på ca. 63 dager hos ulv, skulle det tilsi at 95 % av parringene skjer etter 20. februar. Av denne grunn avsluttes lisensfellingsperioden i dag før paringssesongen.

På tross av disse betenkelighetene anser departementet likevel at behovet for å prøve ut ulike tiltak med sikte på å bringe ulvebestanden nærmere bestandsmålet, må veie tyngre for lisensfelling inneværende år. Departementet foreslår derfor at den forlengede fellingsperioden kun gjelder for 2017.

I lys av erfaringene med utvidet fellingsperiode, sammenhengen med lisensfellingsperioden i Sverige og Miljødirektoratets vurdering av om det er faglig forsvarlig å åpne for lik jakttid innenfor og utenfor ulvesonen, som skal foreligge 1. juni 2017, vil departementet vurdere om utvidet lisensfellingsperiode skal videreføres. Dersom departementet kommer til at utvidet lisensperiode bør videreføres, vil spørsmålet bli forelagt høringsinstansene.

Det understrekes i denne sammenheng av Statens Naturoppsyn har adgang til å gjennomføre felling også ut over lisensfellingsperioden.

Øvrige vurderinger

Departementet har i saken basert seg på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om ulv. Kravet i naturmangfoldloven § 8 er dermed oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, jf. nml. § 10, i form av statusrapporter og annen informasjon fra Skandulv om regulær og irregulær avgang m.m. Overvåkingsresultatene for den skandinaviske ulvestammen blir årlig rapportert i felles skandinaviske rapporter. I tillegg gjøres det betydelig forskning på ulv i Skandinavia i regi av Skandulv. Gjennom studiene er blant annet dødeligheten og betydningen av ulike faktorer nærmere beskrevet. De største truslene mot ulvebestanden er ulovlig jakt og innavl. Rapporter fra Skandulv viser at ulovlig avlaving har utgjort om lag halvparten av dødeligheten for ulv i Skandinavia. Dessuten påvirkes ulvebestanden av skadefellinger og lisensfelling.

Totalt 18 døde ulver er registrert i Norge siden 1. oktober 2015. I tillegg er det åpnet for lisensfelling av 18 ulver utenfor ulvesonen inneværende lisensfellingsperiode, hvorav det p.t. er 11 gjenværende dyr på kvoten. Antall døde ulver kommer altså i tillegg til eventuell felling av ulv gjennom lisensfelling innenfor ulvesonen og i Osdalsreviret. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen. Departementet har vurdert den samlede belastningen bestanden utsettes eller vil bli utsatt for, og har tillagt prinsippet om samlet belastning vekt i denne saken.

Departementet mener at det i denne saken foreligger betydelig kunnskap. Samtidig er det noe usikkerhet knyttet til forventet bestandsutvikling, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 er derfor tillagt noe vekt.

Når det gjelder avveining mellom naturmangfoldshensyn og øvrige viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd, viser departementet til at det nettopp er slike øvrige samfunnsinteresser som i denne saken har gjort at departementet foreslår å forlenge lisensfellingsperioden.

På bakgrunn av en samlet vurdering foreslår departementet at § 10 femte ledd d) endres til følgende:

"Fellingsperioden er for:

(...)

d) ulv innenfor ulvesonen 1. januar til og med 15. januar. *I 2017 varer likevel fellingsperioden til og med 31. mars.*"

Avslutningsvis presiseres det at selv om lisensfellingsperioden forlenges, må fremdeles de nærmere vilkårene for felling i naturmangfoldloven og rovviltforskriften være oppfylt for at felling skal kunne skje.

Videre gjør departementet oppmerksom på at uavhengig av lengden på fellingsperioden vil Statens naturoppsyn kunne gjennomføre lovhjemlet felling av ulv utover våren.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet kan ikke se at forslaget til endring i rovviltforskriften vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5. Forslag til forskriftsendringer

I forskrift 18. mars 2005 nr. 242 gjøres følgende endringer:

Paragraf 10 femte ledd d) endres til følgende:

"d) ulv innenfor ulvesonen 1. januar til og med 15. januar. *I 2017 varer likevel fellingsperioden til og med 31. mars.*"

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Liste over høringsinstanser

Finansdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Fylkesmennene
Miljødirektoratet
Rovviltnemndene
Sametinget
Statens naturoppsyn
Økokrim
Utmarkkommunenes sammenslutning
Kommunesektorens organisasjon
Norges Naturvernforbund
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA)
Verdens naturfond (WWF) – Norge
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
Foreningen våre rovdyr
Natur og ungdom
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Skogeierforbund
Norsk Sau og Geit
Norske Reindriftssamers landsforbund
NORSKOG
Statskog SF
Mattilsynet
NOAH
Aksjonen Rovviltets Røst

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/343-

14.02.2017

Endret lisensfelleringsperiode for ulv

Klima- og miljødepartementet har vedtatt å utvide lisensfelleringsperioden for ulv innenfor ulvesonen til 31. mars. Endringen trer i kraft straks. Utvidelsen gjelder bare innværende lisensfelleringsperiode.

Klima- og miljødepartementet sendte 3. februar 2017 på høring forslag til endring i i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften).

Det ble foreslått en endring i forskriften § 10 femte ledd d) slik at lisensfelleringsperioden for ulv innenfor ulvesonen utvides til 31. mars. Dette bl.a. for å ta høyde for ny kunnskap som fortløpende kommer inn fra radiomerkede ulver. Utvidelsen er midlertidig og gjelder bare innværende lisensfelleringsperiode. Det ble avholdt et høringsmøte om saken 9. februar 2017.

Departementet har gjennomgått de innkomne høringsuttalelsene. Departementet har merket seg innvendingene mot forslaget, men er likevel kommet til at forskriften bør endres som foreslått i høringsbrevet. Endringen trer i kraft straks.

Endringsforskriften, samt den tilhørende endringen i kommentarene til rovviltforskriften, følger vedlagt.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Solveig Paulsen
22 24 58 54

avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adresseliste

Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034, Statens Hus	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59, Statens Hus	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 1	c/o Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Rovviltnemnda i region 2	c/o Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks	2626	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 4	c/o Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034	2306	HAMAR
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ

Adresseliste

Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
--------------------------	--	------	--------

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Se adresseliste

Deres ref

Vår ref
17/170-

Dato
23.02.2017

Forslag til endring av naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften - lisensfelling av ulv

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Det foreslås at det i naturmangfoldloven § 18 annet ledd inntas en hjemmel for at Kongen kan tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde. I vurderingen av om uttak skal skje, kan det i tillegg til naturmangfoldhensyn legges vekt på vitenskapelige, kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn.

Det foreslås videre endringer i definisjonen av lisensfelling i rovviltforskriften § 2 g). Lisensfelling utvides til å omfatte også felling av et begrenset antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 annet ledd. Departementet foreslår også at dagens henvisning til viltloven § 12 erstattes av en henvisning til naturmangfoldloven § 18 første ledd b).

31. januar 2017 fattet Stortinget følgende vedtak (nr. 440):

"Stortinget ber regjeringen så snart som mulig, og senest innen 10. mars d.å., fremme en sak om hvordan forvaltningen av ulv, herunder adgangen til lisensjakt, kan gjennomføres i samsvar med Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015-2016), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner. Stortinget ber regjeringen i denne saken om å se hvordan naturmangfoldloven paragraf 18 første ledd bokstav b hvor det tillates uttak av vilt, herunder

rovvilt "[...]..for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom" og bokstav c hvor det tillates uttak "[...]..ut i fra allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning" kan tillegges vesentlig vekt i vedtak om lisensfelling av ulv. Det forutsettes at det åpnes for lisensfelling av ulv utover det antallet som allerede er bestemt for inneværende år, dersom ny informasjon om skadepotensialet, eller annen vesentlig informasjon gjør dette mulig innenfor rammene av gjeldende lovverk."

Klima- og miljødepartementet er i gang med å vurdere handlingsrommet etter dagens lov. Dette høringsbrevet sendes ut med forbehold om at en slik gjennomgang viser at det fortsatt er vanskelig å realisere Stortingets bestandsmål innenfor de rettslige rammene som følger av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslagene. Et høringsmøte vil bli avholdt mandag 27. februar 2017 kl. 12 – 13.30 i Klima- og miljødepartementets lokaler i Kongens gate 18-20.

Høringssvar bes sendt inn ved å bruke skjemaet for høringssvar, som du finner på [departementets hjemmesider](#), innen utgangen av 27. februar kl. 24:00. Dersom det skulle by på problemer kan høringssvar i stedet sendes til postmottak@kld.dep.no.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner.

Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

1. Bakgrunn

Bestandsmålet for ulv

Våren 2016 la regjeringen frem en stortingsmelding om ulv (Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*). Regjeringen anbefalte et nytt bestandsmål og en videreføring av ulvesonen med noen justeringer.

Stortinget vedtok den 6. juni 2016 at det nye bestandsmålet skal være 4-6 årlige ungekull, hvorav minst tre ungekull skal være helnorske. Et ungekull i grenserevir skal telle som et halvt ungekull.

Stortinget videreførte dessuten en nasjonalt fastsatt ulvesone, med et noe mindre geografisk omfang enn tidligere.

Forvaltningen av ulv og andre fredete rovdyr må skje innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt. Stortinget har samtykket til at Norge sluttet seg til Europarådets konvensjon 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder (Bernkonvensjonen) i 1986, og i 2009 vedtok Stortinget lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Innenfor disse rettslige rammene, dvs. så langt det ikke er i strid med reglene som følger av loven og konvensjonen, skal forvaltningen følge opp bestandsmål og det sentrale prinsippet om en tydelig soneforvaltning. Soneforvaltningen innebærer at rovvilt har prioritet i noen områder og beitedyr i andre. Mens det skal være lav terskel for felling i beiteprioriterte områder, skal beitenæringene i rovviltprioriterte områder tilpasses rovvilt gjennom forebyggende tiltak og omstilling.

At det ikke alltid er samsvar mellom bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre det, er en utfordrende situasjon. Spørsmålet ble omtalt i Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur. Her heter det bl.a. (s. 71):

"En politisk vedtatt bestandsmålsetting er et styrende verktøy for forvaltningen. Det angir når ulike etater har myndighet til å fatte beslutninger, og det gir grunnlag for å sette i verk ulike forvaltningsmessige virkemidler, avhengig av om man er over eller under målet. Det er i dag en målsetting at ulvebestanden skal forvaltes slik at den ligger så nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet som mulig. Samtidig skal ulv forvaltes innenfor rammen av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven, som blant annet oppstiller som vilkår at felling kun kan tillates når det er skademotivert eller skal forebygge annen alvorlig skade på eiendom. Dersom skadepotensialet på husdyr i det konkrete tilfellet er svært begrenset, eller det foreligger annen tilfredsstillende løsning enn felling, vil det kunne oppstå situasjoner der ulvebestanden er større enn bestandsmålet samtidig som det ikke vil være adgang til å tillate felling. Dette er særlig aktuelt for ulv i revir, siden revirhevdende ulv har en forutsigbar områdebruk. Det er viktig å ha dette juridiske aspektet med seg når et bestandsmål for ulv skal fastsettes".

Spørsmålet er videre aktualisert gjennom rovviltnemndene i region 4 og 5 sine vedtak om lisensfelling av ulv i 2016. Disse vedtakene ble pålagt til Klima- og miljødepartementet. Departementet omgjorde rovviltnemndenes vedtak på grunnlag av at vilkårene for lisensfelling i naturmangfoldloven ikke var oppfylt. Vedtaket baserte seg bl.a. på en rettslig vurdering fra Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling.

Gjeldende rett

Naturmangfoldloven inneholder flere bestemmelser som er relevante for rovviltforvaltningen. Disse omfatter bl.a. § 1 om lovens formål, forvaltningsmålet for arter i § 5, den generelle aktsomhetsplikten i § 6, § 14 om vektlegging av andre samfunnsinteresser og samiske interesser, § 15 om høsting og annet uttak, §§ 17 og 17 a om nødverge og § 19 om rovvilterstatning, i tillegg til naturmangfoldlovens generelle prinsipper for bærekraftig bruk i §§ 8-12. Den sentrale bestemmelsen når det gjelder hjemmel for felling av ulv, bjørn og jerv er naturmangfoldloven § 18. Bestemmelsen slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt for en lang rekke formål. Uttak kan bl.a. skje "for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom" (§ 18 første ledd bokstav b), eller "for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning" (§ 18 første ledd bokstav c).

Vedtaket om uttak kan etter § 18 andre ledd bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Ulven er beskyttet etter Bernkonvensjonen. Etter konvensjonen artikkel 6 bokstav a skal statene beskytte dyr angitt i konvensjonens vedlegg II ("Dyrearter som er totalfredet") mot blant annet felling. Ulv er blant de særlig beskyttede dyreartene. Etter artikkel 9 første ledd kan felling av ulv likevel skje på visse vilkår. Felling kan bl.a. skje "for å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom, eller "for å ivareta offentlig helse- og sikkerhetshensyn, luftsikkerhets- eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning". Videre kan landene tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall. Det er i alle disse tilfellene et vilkår at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse, og at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning.

Når det gjelder vilkårene i loven og i konvensjonen om at det ikke må foreligge andre tilfredsstillende løsninger og om at uttaket ikke må true/skade bestandens overlevelse, anses loven og konvensjonen å ha samme innhold. Det er mer usikkert om kravet til skade på husdyr, tamrein og annen eiendom i loven § 18 første ledd b og det tilsvarende kravet i artikkel 9 ("alvorlig skade") første ledd er fullt ut sammenfallende. Uansett må loven anses å oppstille et visst minstekrav til skadens alvor og omfang, før uttak kan skje. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd bokstav b, kan anses å åpne for felling.

2. Departementets forslag - ny hjemmel i § 18 for felling

At det ikke er større samsvar mellom bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre det, er som tidligere nevnt etter departementets syn en krevende situasjon. Departementet har derfor vurdert muligheter for å kunne utvide adgangen til felling, innenfor rammen av Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Dette er en vernekonvensjon under Europarådet, som er tiltrådt av 45 europeiske land, EU og fem afrikanske stater. Konvensjonen pålegger statene til aktiv politikk for å ivareta bestander av rovvilt, og den oppfordrer til samarbeid mellom land om forvaltningen.

Departementet har bl.a. sett nærmere på Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd siste strekpunkt. Bestemmelsen slår fast at landene, under forutsetning av at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning og at uttaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse, kan " tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall." Bestemmelsen supplerer de øvrige grunnlagene for felling i artikkel 9 (avverge alvorlig skade på eiendom, ivareta offentlige helse- og sikkerhetshensyn etc.). Bestemmelsen er imidlertid ikke blitt innlemmet direkte i naturmangfoldloven, og heller ikke i tidligere lovgivning. Det er ikke gitt noen nærmere forklaring i NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (naturmangfoldloven) på hvorfor bestemmelsen ikke er innlemmet i naturmangfoldloven.

Bestemmelsen tillater et begrenset uttak av ville dyr, og har etter sin ordlyd en åpen utforming når det gjelder hva som kan være formålet med uttaket. Bestemmelsen er nærmere omtalt i "Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention", vedtatt av Standing Committee 2. desember 2011. Her nevnes jakt som et eksempel på formål.

Departementet foreslår at Bernkonvensjonens regler reflekteres bedre i naturmangfoldloven og praktiseringen av den. Dette vil etter departementets syn være i god overensstemmelse med konvensjonens formål. En slik endring vil kunne gi noe økt fleksibilitet i forvaltningen og et noe bredere rettslig grunnlag for uttak av ulv. Bernkonvensjonens rammer er imidlertid strenge. Bestemmelsen i artikkel 9 første ledd siste strekpunkt kan ikke anvendes på en slik måte at den i praksis underminerer kravene til formål i de øvrige bestemmelsene i artikkel 9 første ledd. Bestemmelsen kan heller ikke brukes automatisk til uttak for å sikre at vi til enhver tid har en bestand på bestandsmålet. Det er klart at bestemmelsen ikke kunne vært brukt for å felle alle de 47 ulvene rovviltneemndene hadde vedtatt å felle i 2016. Både spørsmålet om hvorvidt det er adgang til uttak, og hvor stort uttak som eventuelt kan gjøres, vil avhenge av en konkret vurdering av om vilkårene for uttak er oppfylt.

Departementets forslag

Departementet foreslår å innlemme i naturmangfoldloven § 18 en bestemmelse om adgang til uttak som følger av Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd siste strekpunkt. Departementet kan ikke se noen avgjørende argumenter mot at man også i norsk rett inntar alle de hjemmelsgrunnlag som følger direkte av Bernkonvensjonen.

Departementet ønsker videre å innlemme bestemmelsen i naturmangfoldloven slik den fremgår av den svenske jaktförordningen (1987:905) § 23 c og EUs arts- og habitatdirektiv 1992/43/EF artikkel 16 første ledd e) når det gjelder *omfanget* av et uttak. Det vil si at det tas inn i naturmangfoldloven at uttaket skal være selektivt og av begrenset omfang, men Bernkonvensjonens formulering "enkelte ville dyr (...) i et lite antall (vår uth.)" erstattes med formuleringen i jaktförordningen og direktivet om "visse eksemplarer (...) i en begrenset mengde (vår uth.)". Det er etter departementets syn ikke stor forskjell mellom disse vilkårene, men vilkåret i jaktförordningen og direktivet er etter alminnelig språklig forståelse litt videre og gir myndighetene noe mer fleksibilitet når det gjelder adgangen til å gjøre uttak.

Det kan anføres at man ved å velge Bernkonvensjonens formulering, har større sikkerhet for at man i anvendelsen av bestemmelsen overholder konvensjonens krav. Departementet legger imidlertid vekt på at jaktförordningen og direktivets formulering representerer vilkåret i Bernkonvensjonen slik flertallet av konvensjonspartene tolker det. EU-landene utgjør et flertall av de landene som har tiltrådt Bernkonvensjonen (28 av 50 land). Deres forståelse av konvensjonen må derfor etter departementets syn tillegges vekt når man skal tolke denne bestemmelsen i konvensjonen.

Når det gjelder hva slags hensyn som skal anses som relevante i vurderingen av om uttak skal skje, er det etter departementets syn naturlig å legge til grunn de hensyn som anses som relevante etter Bernkonvensjonen artikkel 2. Det vil si at i tillegg til naturmangfoldshensyn vil eventuelle øvrige vitenskapelige hensyn være relevante, samt kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven § 18 gjelder uttak av alle typer vilt og lakse- og innlandsfisk. Også bestemmelsen i Bernkonvensjonen artikkel 9 første ledd siste strekpunkt og i direktivets artikkel 16 første ledd e) favner i prinsippet bredt og omfatter alle grupper arter som faller inn under konvensjonen og direktivet. Departementet foreslår likevel at en ny bestemmelse om uttak begrenses til å gjelde arter som i dag er gjenstand for lisensfelling. Dette er gaupe, jerv, bjørn og ulv, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften). Gaupe er en art som også er jaktbar. Etter naturmangfoldloven § 16 om høsting (jakt) gjelder det for gaupe lempeligere regler som åpner for å legge vekt på hensyn som for en stor del er sammenfallende med de hensyn som departementet ønsker å åpne for i den nye bestemmelsen i naturmangfoldloven § 18. Departementet foreslår derfor at den nye bestemmelsen begrenses til å gjelde for jerv, bjørn og ulv.

Departementet har i saken basert seg på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om ulv, bjørn og jerv. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Både ulv, bjørn og jerv er fredet i Norge. Ulv er klassifisert som kritisk truet på Norsk rødliste for arter 2015, mens bjørn og jerv er klassifisert som sterkt truet.

Når det gjelder bestandsstatus for artene, viser vi til siste bestandsrapporter som er tilgjengelig fra Rovdata. Det ble vinteren 2015-2016 registrert 65-68 ulver som kun holdt til innenfor Norges grenser, samt minst 25 ulver som lever i grenserevir på begge sider av riksgrensen mot Sverige. I 2015 ble det født valpekull i sju helnorske revir, samt fire kull i grenserevir. Dette er en økning sammenlignet med 2014-2015, da det ble registrert 33-35 ulver som kun holdt til i Norge, samt 40 ulver i grenserevir, og det ble født to helnorske valpekull i tillegg til fem kull i grenserevir.

I 2015 ble det påvist minimum 128 bjørner i Norge ved hjelp av DNA-analyser, hvor 53 av dem var hunner, mens 75 var hanner. Ut fra antallet hunnbjørn er det beregnet at det ble født seks (5,7) kull med bjørnunger i 2015. Dette er omtrent på samme nivå som i 2014, da det ble påvist minimum 136 bjørner i Norge, og det ble beregnet at det ble født seks (6,4) kull med bjørnunger.

Jervebestanden ble i 2016 beregnet til å bestå av cirka 350 voksne individer, og totalt ble det registrert 50 jervekull i Norge. Dette er en nedgang på 15 kull sammenlignet med 2015, da det ble registrert 65 jervekull i Norge. Av de 50 registrerte kullene i 2016 er imidlertid syv tatt ut i forbindelse med hiuttak, slik at vi etter hiuttak hadde 43 jervekull i Norge i 2016.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen artene utsettes for, jf. nml. § 10. For både ulv, bjørn og jerv foreligger det kunnskap om regulær og irregulær avgang m.m. som publiseres gjennom Rovbase og andre rapporter. Overvåkningsresultater for rovvilt publiseres årlig gjennom Rovdata. Overvåkningsresultatene for den skandinaviske ulve- og jervestammen blir årlig rapportert i felles skandinaviske rapporter, mens det for bjørn rapporteres årlig for den norske delbestanden. I tillegg gjøres det betydelig forskning på ulv, bjørn og jerv i Skandinavia i regi av blant annet Skandulv, det Skandinaviske bjørneprosjektet og Scandlynx. Gjennom studiene er blant annet dødeligheten og betydningen av ulike faktorer nærmere beskrevet.

Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av jerv og bjørn i hovedsak gjennom skadefelling og lisensfelling, samt ekstraordinære hiuttak for jerv. Skadefelling og lisensfelling utgjør også en stor andel av avgangen av ulv, men rapporter fra Skandulv viser at ulovlig avliving har utgjort om lag halvparten av dødeligheten for ulv i Skandinavia. Ulovlig avliving og innavl utgjør sammen de største truslene mot ulvebestanden i Skandinavia.

Totalt 32 ulver, 19 bjørner og 251 jerv er registrert døde i Norge siden 1. januar 2015. I tillegg er det åpnet for lisensfelling av 18 ulver utenfor ulvesonen inneværende lisensfellingsperiode som avsluttes 31. mars, hvorav det p.t. er ti gjenværende dyr på kvoten.

Lisensfellingsperioden for bjørn og jerv ble avsluttet henholdsvis 15. oktober og 15. februar. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen.

Departementet har vurdert den samlede belastningen bestanden utsettes eller vil bli utsatt for, og har tillagt prinsippet om samlet belastning vekt i denne saken.

Departementet mener at det i denne saken foreligger betydelig kunnskap. Samtidig er det noe usikkerhet knyttet til forventet bestandsutvikling, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 er derfor tillagt vekt.

Når det gjelder avveining mellom naturmangfoldshensyn og øvrige viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd, viser departementet til at det nettopp er slike øvrige samfunnsinteresser som i denne saken har gjort at departementet foreslår et utvidet hjemmelsgrunnlag for felling, innenfor rammen av Bernkonvensjonen.

På bakgrunn av en samlet vurdering foreslår departementet et nytt annet ledd i naturmangfoldloven § 18 med følgende ordlyd:

"På samme måte kan Kongen ved forskrift eller enkeltvedtak tillate i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde. I vurderingen av om uttak skal skje, kan det i tillegg til naturmangfoldhensyn legges vekt på vitenskapelige, kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn."

Nåværende andre til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

Tredje ledd skal lyde:

"Vedtaket etter første ledd bokstav a til f og annet ledd kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte."

Naturmangfoldloven § 18 tredje ledd lyder i dag som følger: "Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak".

Det er etter departementets syn hensiktsmessig at denne bestemmelsen også kommer til anvendelse på uttak etter forslaget til ny bestemmelse. Departementet foreslår på denne bakgrunn at dagens bestemmelse endres til følgende:

"Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d, g og annet ledd, jf. tredje ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak".

Nærmere om den foreslåtte lovhjemmelen i § 18 annet ledd

Som det fremgår åpner bestemmelsen for at det kan legges vekt på en rekke ulike hensyn i vurderingen av om uttak kan skje. Et uttak må i tillegg tilfredsstillende de generelle vilkårene i naturmangfoldloven § 18 annet ledd om at det ikke må true bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Selv om bestemmelsen gir et noe utvidet grunnlag for f.eks. lisensfelling av ulv, vil den som tidligere nevnt ikke kunne gis ubegrenset anvendelse. Bestemmelsen kan ikke anvendes på en slik måte at den i praksis underminerer de øvrige bestemmelsene i § 18 første ledd og de vilkår som er satt der. Bestemmelsen kan etter departementets syn f.eks. ikke "avløse" § 18 første ledd b) som alminnelig grunnlag for lisensfelling av ulv pga. hensynet til husdyr, for å omgå kravet om skadepotensial av et visst omfang som følger av § 18 første ledd b). At bestemmelsen ikke kan gis ubegrenset anvendelse følger også av den foreslåtte ordlyden, bl.a. "enkelte individer (...) i en begrenset mengde".

Rovviltnemndene i region 4 og 5 sitt vedtak om lisensfelling av ulv, som innebar felling av mer enn 50 % av den norske delen av den sørsandinaviske ulvebestanden, vil etter departementets syn ikke anses som en "begrenset mengde". "Begrenset" er språklig et restriktivt uttrykk. I dom om lisensjakt på ulv i 2016, avsagt av Högsta förvaltningsdomstolen i Sverige 30. desember 2016, har retten sett det slik at et uttak på 11 % av den svenske bestanden dekkes av ordlyden. Etter departementets syn vil ordlyden gi rom også for et noe større uttak enn dette. Hvor stort vil avhenge av de konkrete omstendigheter, herunder bestandsnivået. Uttaket vil imidlertid måtte ligge klart under rovviltnemndenes vedtak om uttak av mer enn 50%.

Departementet kan ikke se hvordan en ny lovbestemmelse kan utformes på en slik måte at den åpner for et uttak som er så omfattende som nemndenes samlede vedtak i 2016 på inntil 47 ulver, uten at dette kommer i konflikt med Bernkonvensjonen.

3. Endring i rovviltforskriften

3.1 Innledning

Det er naturlig at et eventuelt uttak med hjemmel i den foreslåtte bestemmelsen i naturmangfoldloven § 18 annet ledd skjer i form av lisensfelling.

3.2 Gjeldende rett

Lisensfelling reguleres nærmere i rovviltforskriften. I forskriftens § 2 g) defineres begrepet lisensfelling. Her heter det at dette er skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i viltloven § 12, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

Viltloven § 12 ble opphevet da naturmangfoldloven trådte i kraft. Det het i denne tidligere bestemmelsen at "Etter nærmere forskrift som Kongen fastsetter kan departementet, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, iverksette felling av eget tiltak eller gi tillatelse til felling av et bestemt antall individer av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein."

I naturmangfoldloven er § 12 og andre bestemmelser i viltloven i dag i første rekke erstattet av naturmangfoldloven § 18. Rovviltforskriften gjelder imidlertid fremdeles, jf. naturmangfoldloven § 77.

3.3 Departementets forslag

Departementet anser at det bør kunne fattes vedtak om lisensfelling ikke bare for å forhindre skade på bufe og tamrein, men også for de øvrige formålene som vil være relevante etter den foreslåtte bestemmelsen i naturmangfoldloven § 18 annet ledd.

Departementet anser videre at definisjonen av lisensfelling i rovviltforskriften § 2 g) bør tilpasses naturmangfoldloven og i større grad samsvare med utformingen av loven § 18 første ledd b). Departementet foreslår derfor at dagens henvisning til viltloven § 12 erstattes av en henvisning til naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Selv om hele hjemmelsgrunnlaget i § 18 første ledd b) på denne måten inkluderes, antar departementet at forskriftsendringens betydning vil ligge i at skade på hund vil være forhold som vil kunne tilsi lisensfelling, så fremt øvrige vilkår for uttak er oppfylt.

På denne bakgrunn foreslår departementet at definisjonen av lisensfelling i rovviltforskriften § 2 g) endres til følgende:

g) *Lisensfelling*: Skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) *eller felling av et begrenset antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 annet ledd*. Kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

Av samme grunn foreslår departementet en endring i rovviltforskriften § 10 første ledd. Denne lyder i dag: "Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltneemd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv." For å klargjøre at det kan fattes vedtak om lisensfelling også for de øvrige formålene som vil være relevante etter den foreslåtte

bestemmelsen, foreslår departementet at ordet "skademotivert" fjernes slik at § 10 første ledd får følgende ordlyd:

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet kan ikke se at forslaget til endringer i naturmangfoldloven vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Departementet kan heller ikke se at forslaget til endringer i rovviltforskriften vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5. Forslag til lovendringer

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) gjøres følgende endringer:

§ 18 annet ledd skal lyde:

På samme måte kan Kongen ved forskrift eller enkeltvedtak tillate i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde. I vurderingen av om uttak skal skje, kan det i tillegg til naturmangfoldhensyn legges vekt på vitenskapelige, kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn.

Nåværende andre til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

§ 18 tredje ledd skal lyde:

Vedtak etter første ledd bokstav a til f og annet ledd kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

§ 18 fjerde ledd skal lyde:

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d, g og annet ledd, jf. tredje ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak.

6. Forslag til forskriftsendringer

I forskrift 18. mars 2005 nr. 242 gjøres følgende endringer:

§ 2 g) skal lyde:

g) *Lisensfelling*: Skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) *eller felling av et begrenset antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 annet ledd*. Kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

§ 10 første ledd skal lyde:

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adresseliste

Finansdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Fylkesmennene

Rovviltnemndene

Sametinget

Statens naturoppsyn

Økokrim

Utmarkkommunenes sammenslutning

Kommunesektorens organisasjon

Norges Naturvernforbund

Norges Bondelag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA)

Verdens naturfond (WWF) – Norge

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Foreningen våre rovdyr

Natur og ungdom

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Norges Skogeierforbund

Norsk Sau og Geit

Norske Reindriftssamers landsforbund

NORSKOG

Statskog SF

Mattilsynet

NOAH

Aksjonen Rovviltets Røst

Dyrebeskyttelsen Norge

Til

Miljødirektoratet v/SNO

Uttak av Jerv i Vesterfjella vinteren 2017.

Årets lisensjakt på Jerv er nå avslutta uten resultat i Vesterfjella i Vefsn Kommune.

Ettersom jerven er den største skadevolderen på beitende sau og lam i nevnte område, forventer beitenæringa i området at uttak starter umiddelbart mens det er brukbare sporingsforhold. Av erfaring vet vi at snøen forsvinner tidligere i kystnære fjellområder enn ved svenskegrensen, og vi mener derfor at det blir feil å vente til sist i april før evt uttak skal gjøres.

Det er ca 3000 sau/lam på sommerbeite i Vesterfjella i Vefsn kommune, samt et betydelig antall beitedyr tilhørende Vevelstad kommune. I tillegg oppholder den vestlige siida i Jillen Njarke reinbeitedistrikt seg i dette området.

Vi ser fram til tilbakemelding fra SNO.

Vikdal/ Hundåla 24.02.2017

Stig Vikdal, Vesterfjell sankelag (sign)

Adr: Vikdal, 8655 Mosjøen, Tlf 75188460

Berit Hundåla, Vefsn Sau og Geit

Adr: Hundåla, 8666 Mosjøen, Tlf 48123789

Kopi til:

Vefsn kommune v/Hans G. Otervik

Rovdyrnemnda i Nordland

Vegar Pedersen, SNO

Skogstad, Øyvind

Fra: Anne Kari <annesnefjell@online.no>
Sendt: 1. mars 2017 11:13
Til: sivmos@nfk.no; FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland; Skogstad, Øyvind; nils.johan.kappfjell@ntebb.no; postmottak@kld.dep.no; jannesjelmo.nordas@stortinget.no; Lisbeth.Berg-Hansen@stortinget.no; Odd.Henriksen@stortinget.no; kenneth.svendsen@stortinget.no; Kjell-Idar.Juvik@stortinget.no; anna.ljunggren@stortinget.no; jan-arild.ellingsen@stortinget.no; eirik.sivertsen@stortinget.no
Emne: Resolusjone fra årsmøte i NSG.
Vedlegg: Resolusjon årsmøte NGS 2017 Forvaltningsplan.docx
Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Flagget

Hei, det ble vedtatt på årsmøte i Nordland Sau og Geit å sende dere resolusjon angående Forvaltningsplan for rovdyr.

For styret Anne Kari L Snefjellå.

Årsmøte i Nordland Sau og Geit har vedtatt følgende resolusjon:

Ny forvaltningsplan for rovvilt

For Nordland er det satt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv, og 10 familiegrupper med gaupe, samt en årlig yngling av bjørn. Samtidig er stort sett hele Nordland beiteområde for sau og rein. Vi er et av landets beste beitefylker, bare slått av Troms.

Nordland Sau og Geit mener fylket har en uforholdsmessig stor andel av rovdyrbestandene stortinget har vedtatt, både i forhold til tilgang på naturlige ville byttedyr og i forhold til areal. Ny forvaltningsplan for rovvilt er utarbeidet. Hvis den blir effektivert, innebærer det en helt ny måte å tenke forvaltning på.

Metodene for registrering må forbedres.

Bestandsmålene må være et maksimumstall, samtidig som bestandsmålene i Nordland må ned.

For styret i Nordland Sau og Geit
Glenn Peter Knædal

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 07.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/2579

Saksbehandler:
Susanne Hanssen

Planleggingsrammer for regionale roviltnemnder 2017 - kap 1420 post 21 og 73

Miljødirektoratet sender med dette ut foreløpige økonomiske rammer for regionale roviltnemnder i 2017. Midlene tildeles for å dekke roviltnemndenes arbeid med forebyggende tiltak mot roviltskader og konfliktdempende tiltak, samt utgifter til drift av nemndene og sekretariat.

Midlene for 2017 er bevilget på kapittel 1420, post 21 og 73. Post 73 Forebyggende og konfliktdempende tiltak i roviltforvaltninga har en total ramme på 70,051 mill. kroner i 2017, jf. Prop. 1 S (2016-2017). Samtidig er det avsatt midler på post 21 Spesielle driftsutgifter til kjøp av varer og tjenester, herunder driftskostnader og utviklingsarbeid med klar relevans til målet med posten. Hensikten med dette skillet er at utgifter knyttet til tjenestekjøp og forskningsaktivitet i regi av direktoratet og roviltnemndene skal dekkes over en driftspost, og ikke en tilskuddspost.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot roviltskader og konfliktdempende tiltak - Kap. 1420.73

Tilskuddsordningen over kap. 1420.73 skal bidra til å forebygge roviltskader i husdyrhold og tamreindrift gjennom å medvirke til å finansiere forebyggende tiltak. Videre skal midlene benyttes til godtgjøring ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag, der kommuner søker refusjon av påløpte utgifter hos fylkesmannen. Midlene skal også medvirke til å dempe konflikter og øke verdiskaping knyttet til forekomst av rovdyr i lokalsamfunn. I den forbindelse vises det til forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot roviltskader og konfliktdempende tiltak. Forskriften finnes tilgjengelig på www.lovdata.no.

Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen. Forskriften for tilskuddsordningen bygger i stor grad på praksis fra 2004. Roviltnemndene og fylkesmennene må legge opp sin økonomidisponering slik at de krav som forskriften stiller blir ivaretatt.

Forskriften åpner for at det kan gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovilt. Konflikten knyttet til ulv har økt innenfor

ulvesonen etter Klima- og miljødepartementet sitt klagevedtak av 20. desember 2016 om lisensfelling av ulv. Tildelingen av midler til konfliktdependende tiltak økes derfor til rovviltregion 4 og 5 som forvalter ulv innenfor ulvesonen.

Miljødirektoratet viser til at det er opparbeidet betydelig kunnskap og erfaringer i perioden regelverket har vært praktisert som er viktige å vektlegge for å sikre effektiv og hensiktsmessig bruk av forebyggende og konfliktdependende tiltak. Dette innebærer blant annet informasjon om effekten av tidlig nedsanking i områder med kjent forekomst av jerv. Hovedandelen av skader forårsaket av jerv på sau og lam skjer etter 1. september. Målretting av midler til tidlig nedsanking innenfor forvaltningsområdet for jerv i områder med påviste tap til jerv i løpet av beitesesongen vil kunne bidra til å forhindre store tap.

Tilsvarende vil langvarige skadefellingsforsøk på rovvilt være lite formålstjenlig og ikke være effektiv bruk av midlene så fremt det ikke foreligger påviste skader som kan knyttes til det skadegjørende rovvilt innen rimelig kort tid fra vedtakstidspunktet. Miljødirektoratet viser videre til at fylkesmannen skal ha oversikt over deltagere på fellingslag under skadefellingsforsøk. Videre bør fylkesmannen sikre seg at skadefellingsforsøk på rovvilt innrettes på en slik måte at utbetalingen til skadefellingslag ikke overskrider de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling, for eksempel ved uforholdsmessige mange deltagere under forsøket.

Fordelingen av midlene mellom regionene bygger på historikken fra de enkelte fylker/regioner de foregående år, fordeling av de nasjonale bestandsmål på den enkelte region, og skjønnsvurderinger basert på rapporter og skadehistorikk i den enkelte region.

Den enkelte rovviltnemnd skal med utgangspunkt i planleggingsrammen fordele midler til ulike tiltakstyper, og fordele mellom fylker der regionen omfatter flere fylker. Midlene kan ikke nyttes til andre formål enn det som faller inn under beskrivelsen av budsjettkapitlet og -posten.

Den enkelte fylkesmann vil motta søknader, være regnskapsførende enhet, og fordele midler innenfor den ramme nemnda avsetter for vedkommende tiltak og fylke. Nemnda må selv avgjøre om det skal settes av en reserve for akutte tiltak i det enkelte fylke, og hvordan denne i tilfelle skal disponeres. Miljødirektoratet har ikke lagt opp til at det skal beholdes akuttmidler sentralt. Det er derfor ikke sannsynlig at nemndene kan tilføres akuttmidler i løpet av året, og disponeringen i den enkelte nemnd må derfor ta hensyn til dette.

Samlet bevilgning til formålet er på 70,051 mill kroner i 2017. Av rammen gis i dette brev en fordeling på 58,1 mill kroner til rovviltnemndene. Videre vises det til at det er fastsatt forskrift om tilskudd til omstilling, disse midler til omstilling av konkrete brukere gis etter vedtak i Miljødirektoratet. Forskriften finnes tilgjengelig på www.lovddata.no. For 2017 er det avsatt i alt 10 mill. kroner til omstillingstiltak. I tillegg er det holdt tilbake 1,5 mill kr til kompetansehevende tiltak i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Miljødirektoratet vil minne om at nemndene i sin planlegging må ta høyde for kostnader tilknyttet ordning med godtgjøring ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag. Refusjonskrav fra kommunene må dekkes av nemndene innenfor de tildelte rammer av kap. 1420 post 73. Miljødirektoratet har ikke holdt tilbake midler til dette formålet.

Fylkesmennene som mottar midler fra Miljødirektoratet kan ikke overføre midler seg imellom uten at en slik overføring er gitt skriftlig aksept fra Miljødirektoratet. Den enkelte fylkesmann behandler og tildeler midler til brukere innen sitt fylke. Rovviltnemndas sekretariat skal ikke behandle saker på vegne av alle fylkesmenn i regionen.

For alle søknader skal behandlingen dokumenteres i direktoratets elektroniske søknadssenter. Denne løsningen skal nyttes for hele landet ved søknad om og rapportering av brukte midler, og løsningen er obligatorisk for alle søkere. Dette vil også gi nemndene og fylkesmennene bedre muligheter for å sikre lik håndtering og gjensidig utnyttelse av erfaringer fra gjennomførte tiltak, samt innsyn i alle prosjekter.

Tjenestekjøp - Kap. 1420.21

Midler til tjenestekjøp og forskningsaktivitet i regi av direktoratet og rovviltnemndene tildeles over kap. 1420 post 21. Dette kan for eksempel være forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak. Totalt er det avsatt 10 mill. kroner til slikt tjenestekjøp i 2017.

Drift av nemnder og sekretariatet - Kap 1420.21

Midler til å dekke møtegodtgjørelse og reiser til nemnda, og drift av sekretariatet, vil bli tildelt over kap 1420 post 21. Totalt er det avsatt 6,745 mill. kroner til rovviltnemndene i 2017.

Miljødirektoratet har tildelt 2 mill kroner til videreføring av økt kapasitet ved enkelte sekretariater/fylkesmannsembeter i Supplerende tildelingsbrev 1-2017 fra KMD ("Drift rovvilt"). Dette knyttet til særlige utfordringer i enkelte fylker. Det er avsatt lønnsmidler til Fylkesmannen i Hedmark (500 000,-), Fylkesmannen i Oppland (500 000,-), Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (500 000,-) og Fylkesmannen i Finnmark (500 000,-).

Midler er videre fordelt mellom regioner basert på erfaringer fra tidligere, antatt møtefrekvens, reiseavstander, og forventet kostnad til sekretariatet. Nemndene må påse at de avsatte rammer ikke overskrides. Det enkelte sekretariat vil være regnskapsførende enhet for disse midlene. Avsetning av midler til drift av sekretariatet foretas av nemnda. Midler til drift av nemnda i region 3 og 5 er noe redusert som følge av at nemndene per tiden ikke er i drift. Mer-/mindreutgift grunnet dette rapporteres av fylkesmannen i Oppland og Hedmark ihht ordinære rutiner for økonomirapportering gjennom året.

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Direktoratet vurderer det derfor som formålstjenlig at rovviltnemndene drøfter behov for å sikre beredskapsordninger hos fylkesmennene som kan ivareta dette hensyn. Direktoratet minner om at etablering av og innhold i slike vaktberedskapsordninger må være i tråd med bestemmelser i Hovedtariffavtalen i staten. Vi anser at det er tilstrekkelig med ordninger som innebærer telefonberedskap, slik at eventuell saksbehandling tilknyttet saken kan utføres i ordinær arbeidstid. Det legges til grunn at slike ordninger må finansieres gjennom tildeling til den enkelte fylkesmann. Rovviltnemndene bes drøfte hvorvidt slik vakttelefonordning er tjenlig for fylkesmennene i den enkelte region, samt hvilke

tidsperioder som er aktuelle. En naturlig avgrensing vil være ytre rammer for beitesesongen. Miljødirektoratet er kjent med at slike ordninger allerede er etablert i noen regioner. Sekretariatene bes om at gjeldene ordninger hos aktuelle fylkesmenn innarbeides i saksomtale for rovviltnemndenes drøfting vedrørende disponering av midler tildelt over kap. 1420.21.

Tabell planleggingsrammer for rovviltnemndene 2017

Region	Tilskudd Kap. 1420.73	Tjenestekjøp Kap. 1420.21	Drift av nemnder/ sekretariat Kap 1420.21
1	750 000	350 000	450 000
2	2 600 000	350 000	450 000
3	4 500 000	350 000	350 000*
4	4 500 000	350 000	525 000
5	14 000 000	1 000 000	550 000*
6	11 750 000	1 000 000	800 000
7	7 000 000	1 000 000	800 000
8	13 000 000	1 500 000	1 100 000
SUM	58 100 000	5 900 000	5 025 000

*Regional rovviltnemnd er ikke i drift per tiden, og midler til denne posten er derfor noe redusert fra tidligere år.

Vi ber sekretariatene informere oss om fordelingen av midlene innen egen region innen 25. april 2017.

Midlene vil etter planen bli tildelt den enkelte fylkesmann i supplerende tildelingsbrev fra Miljødirektoratet i månedsskiftet april/mai.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
Avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
Seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 11.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/11049

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv etter eget tiltak i deler av Nord-Trøndelag og Nordland - til orientering

Miljødirektoratet har besluttet etter eget tiltak å iverksette ekstraordinær felling av inntil 1 jerv i deler av Nord-Trøndelag fylke og 1 jerv i deler av Nordland fylke. Oppdraget er gitt til Statens naturoppsyn (SNO)

Vi viser til tidligere beslutninger om ekstraordinære uttak av jerv i henholdsvis Nordland (senest 22. februar i år), og i Nord-Trøndelag (senest 6. mars i år).

Vi viser videre til hjemmelsgrunnlag og våre vurderinger i disse brevene.

Miljødirektoratet besluttet etter eget tiltak ekstraordinært uttak av jerv 11. mars 2017. Beslutningen ble overlevert muntlig/pr SMS til SNO.

Følgende vilkår er knyttet til iverksettelse av felling:

1. Totalt kan det felles 1 jerv i Nordland fylke og 1 jerv i Nord-Trøndelag fylke.
2. Fellingsområdet i Nordland er avgrenset til Bindal kommune sør for Bindalsfjorden og Vefsn kommune vest for E6 og sør for Vefsnfjorden.
3. Fellingsområdet i Nord-Trøndelag er avgrenset til kommunene vest for E6.
4. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket blir gjennomført i samsvar med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
5. Vedtaket gjelder i tidsrommet 11. mars - 12. mars 2017.
6. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen.

Dersom yngling påvises i området hvor forsøk på felling av enkeltdyr pågår, skal direktoratet varsles for å gjøre en vurdering av om tillatelse til felling av enkeltdyr skal endres til uttak og avliving av årsunge(r) og evt. mordyr fra ynglehi.

Uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf naturmangfoldloven § 18, tredje ledd.

Dette brevet sendes til aktuelle fylkesmenn, rovviltnemnder og kommuner, i tillegg til Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Mattilsynet og aktuelle politidistrikt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens naturoppsyn

Rovviltnemnda i region 7
Moloveien 10
8002 Bodø

Trondheim, 13.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/10881

Saksbehandler:
Geir Rune Rauset

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 7 – Miljødirektoratets uttalelse

Rovviltnemnda i region 7 har revidert forvaltningsplan for rovviltregion 7. Rovviltnemndas utkast til forvaltningsplan skal sendes Miljødirektoratet til uttalelse før den vedtas av rovviltnemnda, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 6. Planen er oversendt Miljødirektoratet i brev fra rovviltnemnda i region 7 datert 6. februar 2017.

Miljødirektoratet konstaterer at planen slik den foreligger på flere punkt ikke er i samsvar med gjeldene regelverk. Det er direktoratets syn at utkastet ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen, at planen ikke bidrar til å skape forutsigbarhet, samt at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter. Planutkastet er derfor ikke egnet som praktisk styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen.

Generelt

Direktoratet legger til grunn at regionale forvaltningsplaner skal være i samsvar med nasjonalt vedtatt rovviltpolitikk. Det vises til formålsbestemmelsen i rovviltforskriften §1, der det fremgår:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme (vår utheving) skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

Formålsbestemmelsen anviser forståelsen av de etterfølgende bestemmelser, herunder både rovviltnemndas ansvar og innretning av ulike tiltak. Foreliggende utkast til forvaltningsplan gir inntrykk av at det primære hensyn som vektlegges er hensyn til

utmarksbeite med sau og samisk tamreindrift. De grunnleggende forutsetninger og virkemiddelbruk som er basert både på rovviltartenes biologi og virkemidler nedfelt i rovviltforskriften synes å ha vesentlig mindre påvirkning på de strategiske valg rovviltnemnda har nedfelt i planen.

I 2011 utarbeidet rovviltnemnda i region 7 en ny forvaltningsplan for rovvilt i Nordland. Planen var kjennetegnet ved at den geografiske differensieringen ikke tok hensyn til rovviltets faktiske arealbruk, og prioriterte rovviltområder representerte et lappeteppe av små og fragmenterte arealer definert utelukkende av grensene for organisert beitebruk og kalvingsland for rein. I uttalelsen til planen gjorde direktoratet (daværende DN) følgende vurderinger: "Direktoratet mener at områdeavgrensingen nemnda har lagt til grunn i forvaltningsplanutkastet vil gjøre det vanskelig å følge opp forvaltningsstrategien og de nasjonale føringer som er gitt, samt å bidra til reduserte konflikter. [...] Med bakgrunn i kunnskap om forekomst av rovviltartene over tid, om habitat og om artenes arealkrav vil det være vanskelig å oppnå en langsiktig og forutsigbar forvaltning med de virkemidler som er tilgjengelig i rovviltforskriften og ved bruk av FKT-midler."

I etterkant konstaterer direktoratet at planen har vært lite egnet som styringsverktøy for den praktiske rovviltforvaltningen i Nordland, noe som har ført til usikkerhet og utydelighet rundt gjeldende forvaltning. Dette er siste gangen tydeliggjort gjennom brev til rovviltnemnda i Region 7 av 20. juli 2016 fra både landbruks- og matminister og klima- og miljøminister med instruks om ny forvaltningsplan med tydeligere soneforvaltning i rovviltforvaltningen: "Vi er av den oppfatning at det i forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er gjort en prioritering av områder som over tid snarere vil øke enn å dempe konfliktnivået, samtidig som det skaper store utfordringer i en praktisk oppfølging av forvaltningen [...] Det haster nå med å fastsette nye områder som på en langt bedre måte enn i dag ivaretar hensynet til beitedyr og rovvilt i Nordland."

Direktoratet mener det er gjort et godt forarbeid i forbindelse med revisjon av forvaltningsplanen. Prosessen har vært ambisiøs i det sekretariatet har inkludert fagmiljø for landbruk, reindrift og miljøvern avdeling under utarbeiding av planen, og man har i tillegg hentet inn utfyllende informasjon fra ulike forskningsmiljøer. Arbeidet er også forankret blant berørte og interesserte gjennom de prosesser nemnda har valgt å gjennomføre.

Direktoratet bifaller prinsippet om at planen er så kort og presis som mulig. Det er benyttet gode og illustrative figurer og kart og det er gjort viktige oppdateringer på datagrunnlag.

Nasjonal politikk

Rovviltnemnda er et offentlig viltorgan, og skal forholde seg til gjeldende politikk og bestemmelser i rovviltforskriften. Som det fremgår over skal rovviltforskriftens formålsbestemmelse ligge til grunn for arbeidet i alle forvaltningsledd, dvs. rovviltnemnda, fylkesmannen og Miljødirektoratet. Planen bør derfor ta utgangspunkt i de gjeldene bestemmelser. Dette er ikke til hinder for at rovviltnemnda kan belyse forhold der det etter nemndas syn er ønskelig med endringer eller tilpasninger. Dersom planen utarbeides

med utgangspunkt i at ønskede endringer innføres, og at tiltakene som beskrives baserer seg på noe annet enn de fastsatte bestemmelser, vil dette bidra til å forvirre og øke konflikter.

I foreliggende utkast er det slik at planens forord og enkelte andre deler i stor grad omhandler sider ved dagens gjeldende regelverk som nemnda vil arbeide for å endre, og dermed ikke er forankret i nasjonale føringer i rovviltforvaltningen. Direktoratet mener det ikke bidrar til større forståelse og klarhet å ha dette som en del av forvaltningsplanen. Dersom nemnda ønsker å jobbe politisk for å endre forvaltningssystemet eller reglene bør dette komme fram på andre arenaer. Om nemnda likevel ønsker å fremme dette bør det legges som et vedlegg til forvaltningsplanen slik at det ikke framstår som en premiss for den nåværende eller planlagte rovviltforvaltningen i regionen.

Planen inneholder for øvrig en god og presis beskrivelse av rammeverket for norsk rovviltforvaltning, inklusive rollene til ulike forvaltningsorganer.

Geografisk differensiering

Rovviltnemnda skal i forvaltningsplanen legge vekt på en langsiktig geografisk differensiering der det skilles mellom hensyn til beitedyr og faste forekomster av rovvilt. Dette innebærer kompromisser, basert på avveininger av en rekke kryssende hensyn. Differensieringen skal bygge på nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen og sikre at målene kan nås gjennom realistiske avgrensninger og størrelser på forvaltningsområdene. Det er et viktig mål at nemnda innenfor regionen skal bidra til en samordnet virkemiddelbruk og reduserte tap og konflikter.

For region 7 - Nordland er det fastsatt et nasjonalt mål om 10 årlige ynglinger av gaupe, 10 årlige ynglinger av jerv, 1 årlig yngling av bjørn, 0 årlige ynglinger for ulv og for kongeørn skal man opprettholde 2003-nivå.

Det finnes iboende utfordringer med geografisk differensiering i Nordland. Både regionens lange og smale utforming så vel som omfanget av beitenæringer og rovviltbestander bidrar til dette. Som det sies i innledningen i planen: "Uansett hvilken løsning man forsøker, vil det være et krevende kompromiss mellom de ulike hensynene som skal ivaretas." I forarbeidet til planen har man hatt som mål å ta hensyn til biologi, utbredelsesområde og egnede leveområder for rovdyr, samtidig som man har forsøkt å skjerme viktige beiteområder for sau og rein. Målet har vært å etablere tydelige forvaltningsprinsipper og dermed bidra til bedre forutsigbarhet for beitebrukere. Nemnda har derimot valgt å se bort fra flere av disse sentrale prinsippene, og i den form planen nå fremstår finnes det flere åpenbare utfordringer for praktisk bruk av planen.

Forvaltningsprinsipper for jerv (avsnitt 2.3)

Utformingen av sone prioritert for jerv har i prinsippet flere forbedringer i forhold til plan fra 2011. Sonen utgjør i hovedsak ett sammenhengende område og representerer et tydeligere prinsipp om å skille rovviltprioriterte og beiteprioriterte områder. Området grenser opp mot en større utbredelse av jerv i Sverige og inkluderer egnede leveområder for jerv. Området representerer videre begrenset konflikt med beitenæringer og også

betydelig mindre kantsoneproblematikk en tidligere plan. Derimot er sonen svært liten i forhold til bestandsmålet og representerer dermed en ekstrem form for soneforvaltning. I forhold til de andre rovviltregionene med bestandsmål for jerv har region 7 satt av vesentlig mindre av sitt fastlandsareal til jervesone (fig 1), noe som videre resulterer i betydelig mindre areal pr yngling (fig 2). Til sammenligning tilsvarer forslag Jerv2 i høringsversjonen av planen landsgjennomsnittet for areal satt av til jervesone, mens Jerv1 ligger midt mellom andel areal som nemndene i hhv. region 6 og 8 har prioritert til jerv i nabofylkene Nord-Trøndelag og Troms. Konsekvensene av valgt sone vil være at det ikke er rom for noen form byrdefordeling innenfor sonen (jfr. punkt 2.4.1) og det vil utvilsomt påvirke handlingsrommet for uttak av skadegjørende individer innenfor sonen. Av større viktighet er derimot at sonen i liten grad stemmer overens med historisk utbredelse for jerv i regionen (fig 3), med bare 32% av jerveynglinger de siste 10 år innenfor sonen. Tilsvarende tall for Jerv2 og Jerv1 er henholdsvis 72% og 82%. Direktoratet vurderer at kombinasjonen av en svært liten sone og begrenset sammenfall med historisk forekomst gjør at det i praksis ikke blir mulig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv i kommende planperiode, og at det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor det angitte areal.

Vi vil videre peke på at det er en primær oppgave for rovviltnemnda å oppnå de nasjonalt fastsatte bestandsmål for regionen. Dette innebærer at planens beskrivelser av bruk av lisensfelling som virkemiddel utenfor det avsatte området ikke kan praktiseres slik som forutsatt. Det kan ikke legges til grunn at oppnåelse av bestandsmålet er avgrenset til det aktuelle avsatte området. Med et område som trolig ikke kan forventes å inneha 10 årlige ynglinger innenfor planens virketid vil nødvendigvis også reproduksjoner utenfor det fastsatte området måtte inngå i den årlige måloppnåelse.

Forvaltningsprinsipper for gaupe (2.4):

Nemnda foreslår at forvaltningsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland, og man vil forvalte bestanden gjennom målstyrt bruk av jaktkvoter. Forslaget er i tråd med hovedprinsippet nedfelt i "Evaluering av regional rovviltforvaltning - Miljødirektoratets anbefalinger" av 12. oktober 2016 vedrørende gaupeforvaltning og behovet for geografisk differensiering for denne arten. Begrunnelsen her var at gaupebestanden i dag reguleres effektivt gjennom kvotejakt. Gauper i Nord-Norge bruker store arealer, det fremkommer ofte diffuse skadebilder, og det er mangel på effektive forbyggende tiltak mot skader. Dette støtter opp under vurderingen. Vi har dermed ingen prinsipielle innvendinger mot forslaget.

Videre har nemnda som mål en mest mulig spredning av gaupe i fylket ("byrdefordeling"). Et grunnprinsipp er her at alle deler av fylket må akseptere forekomst av den gjeldende rovdyrarten og dermed et visst skadenivå. Prinsippet vil kunne medføre større samla påvirkning på beitenæringen av gaupe enn en tydelig soneinndeling. Ved bestand over målsetting vil man imidlertid gjennom styrt kvotejakt kunne styre uttak i bestanden mot områder med størst skader og skadepotensiale. For å oppnå byrdefordeling setter planen svært spesifikke tall for maksimal forekomst av familiegrupper innenfor de enkelte reinbeitedistrikt. Dette representerer potensielt et konkurrerende forvaltningsmål og det er uheldig dersom det oppfattes at dette målet er likestilt med oppfylling av nasjonale

bestandsmål for regionen. Direktoratet konstaterer som for jerv at bestandsmålet har overordnet prioritet og at uttak ikke skal medføre at man fjerner seg fra bestandsmålet. De svært spesifikke målsettingene om maks antall ynglinger kan derfor skape forventninger om uttak som ikke kan oppfylles med bakgrunn i overordnet måloppnåelse, noe som vil være konflikt drivende. De mer spesifikke avgrensinger (2.4.4.) som er angitt i planen vil først kunne hensynstas når regionens samlede bestandsmål er ivaretatt.

Forvaltningsprinsipper for bjørn (2.5):

Direktoratet påpeker at regionen har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Vi konstaterer at området som er foreslått som yngleområde for bjørn er de samme som i planen fra 2011, og våre vurderinger fra den gang står fortsatt ved lag. Innsigelsene er videre konkretisert gjennom rapport fra det Skandinaviske Bjørneprosjektet som ikke identifiserte området som egnet for bjørn med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensende områder i Sverige samt at det i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn. Valget vil utvilsomt gjøre det svært vanskelig å oppnå målsettingen om 1 årlig yngling av bjørn. Også for denne arten gjelder at lisensfelling som virkemiddel *i hovedsak* tas i bruk når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor det foreslåtte forvaltningsområdet for bjørn (2.5.4) legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i rovviltforskriftens § 10, jf § 7.

Forebyggende tiltak mot rovviltskader (FKT, del 3)

Planen inneholder et tydelig rammeverk og prioriteringer for bruk av FKT-midler. Med foreliggende soner vil man derimot måtte påregne betydelige utfordringer i bruk av FKT-midler. Omfanget av prioriterte rovviltsoner nedfelt i plan signalerer et betydelig redusert behov for FKT-midler i og med at overlappet med beitenæringene er betydelig redusert, og at effektive forebyggende tiltak mot gaupeskader mangler. Samtidig vil man i den praktiske forvaltningen for å oppnå bestandsmålene måtte forholde seg til en annen og reell utbredelse, spesielt for jerv. Direktoratet vurderer at det blir svært utfordrende for nemnd og fylkesmann å gi tydelige signaler og prioriteringer for FKT-midler, noe som fører til manglende forutsigbarhet for berørte beitebrukere.

Avsluttende kommentarer

Direktoratet konstaterer at alle ledd i forvaltningen skal vektlegge forutsigbarhet. Vi vil nok en gang understreke at hensikten med geografisk differensiering er å etablere en langsiktig strategi med formål å oppfylle bestandsmål for rovvilt i regionen, innenfor denne ramme bidra til å redusere tap av sau og rein, og dermed bidra til å redusere konfliktnivået. Etter vårt syn er den geografiske differensieringen i foreliggende plan ikke egnet til å oppnå bestandsmål for jerv og bjørn i Nordland i den kommende planperioden. Det er videre store utfordringer knyttet til å bruke planen som et praktisk styringsverktøy for en konsekvent og forutsigbar forvaltning av artene.

Vi viser til forordet i planen der det signaleres at nemnda vil evaluere prinsippet for gaupeforvaltning etter ett år og innføre samme forvaltningsprinsipper for jerv i 2018. Det bemerkes at ett års virketid er alt for kort tid til å gjøre en fornuftig evaluering. Miljødirektoratet konstaterer at gjennomgripende forvaltningsprinsipper fortrinnsvis bør

endres ved rullering av plan og bare dersom nye prinsipper er i tråd med nasjonale føringer. Videre at planperioden bør ha en viss lengde for å gi tilstrekkelig forutsigbarhet for forvaltning av rovdyrartene, samt for innretning av virkemidler som målrettes mot reduksjon av skade. Hyppige endringer vil undergrave intensjonen med en regional planlegging, og spre usikkerhet rundt forvaltningsprinsipper i regionen.

Miljødirektoratet konstaterer at planen som den fremstår i dag ikke lever opp til de tydelige forventningene til ny og forbedret plan fremmet i brev fra to statsråder, samt som signalisert gjennom et godt og ambisiøst forarbeid og planprosess.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Susanne Hansen
seniorrådgiver

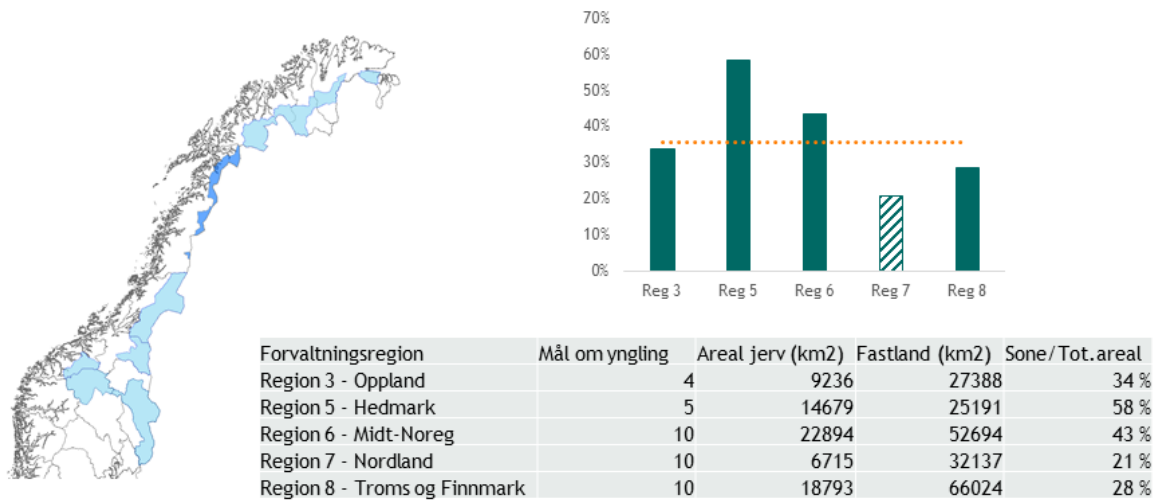
Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

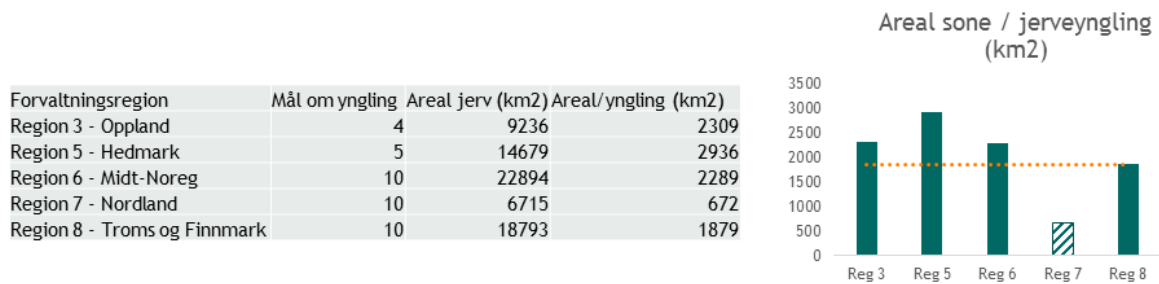
Fylkesmannen i Nordland
Klima- og
miljødepartementet

Moloveien 10 8002 Bodø
Postboks 8013 Dep 0030 OSLO

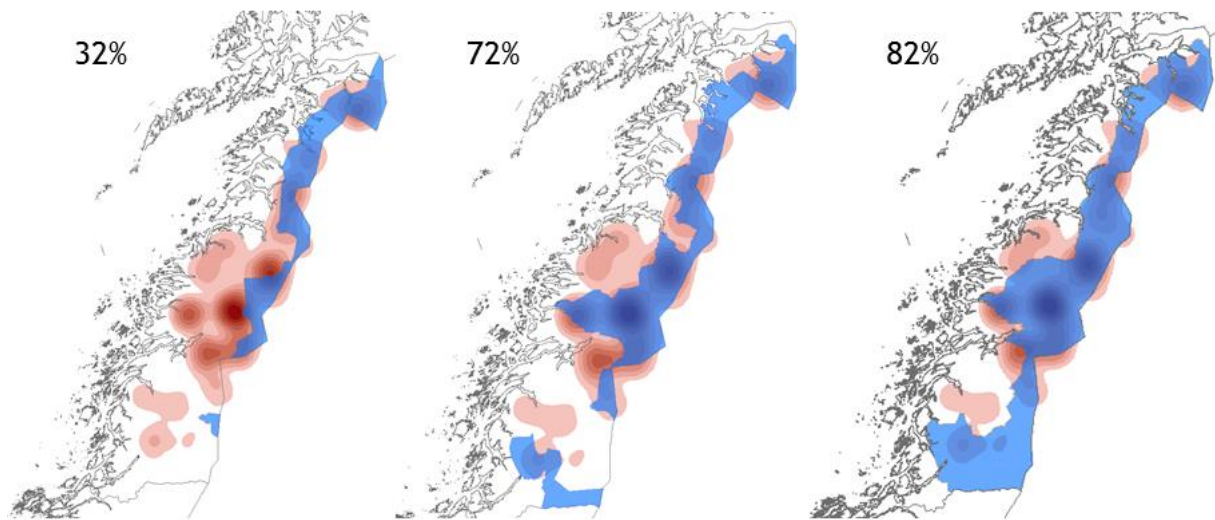
Vedlegg under, Figurene 1-3

Figur 1. Andel av tilgjengelig areal satt av til prioriterte jerveområder for rovviltregioner med bestandsmål for jerv. Gul stiplet linje representerer gjennomsnitt for landet.

Figur 2: Areal for prioriterte jerveområder pr. yngling i rovviltregioner med bestandsmål for jerv. Gul stiplet linje representerer gjennomsnitt for landet.

Figur 3: Prioritert jerveområde sammenlignet med historisk utbredelse av jerveynglinger i region 7 i årene 2007-2016. Fra venstre: Sone i forelagt forvaltningsplan, deretter Jerv 2 og Jerv 1 fra høringsrunden til planen. Tallene representerer andel (prosent) av jerveynglingene som var lokalisert innenfor respektive områder.